

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

02 decembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Constantin Alerguș,

Judecători – Petru Moraru, Nadejda Toma, Ion Guzun și Maria Ghervas,

a judecat în ședință fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de avocații Mihail Conțescu în numele inculpatului Condrea Andrei, Ion Matusenco în numele inculpatului Madan Vasile și Vladislav Ciobanu-Nițuleac în numele inculpatului Pîrău Tudor, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2014, în cauza penală în privința lui

Pîrău Tudor Vasile, născut la 29 decembrie 1980, originar și locuitor al s. Bravicea, r-nul. Călărași, cetățean al R. Moldova,

Madan Vasile Alexandru, născut la 11 februarie 1979, originar și locuitor al s. Suruceni, r-nul. Ialoveni, cetățean al R. Moldova

și

Condrea Andrei Grigore, născut la 23 aprilie 1980, originar și domiciliat în or. Ialoveni, str. P. Zadnipru, 5, cetățean al R. Moldova,

Termenul de examinare a cauzei:

Instanța de fond: 03.09.2008 - 30.07.2010;

Instanța de apel: 08.11.2010 - 31.03.2011;

Instanța de recurs: 25.07.2011- 10.04.2012;

Instanța de apel: 17.05.2012 - 20.05.2014;

Instanța de recurs: 28.08.- 02.12.2014;

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Ialoveni din 30 iulie 2010, Pîrău Tudor, Madan Vasile și Condrea Andrei au fost condamnați în baza art.188 alin.(5) Cod penal, la 10 ani închisoare fiecare cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Prin aceeași sentință a fost condamnat și Sănduță Sergiu, însă în privința lui hotărârile judecătorești nu se contestă.

Acțiunea civilă a părților vătămate Marțeva Eugenia și Scevenels Dirk, privind încasarea prejudiciului material a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

A fost admisă parțial acțiunea civilă a lui Marțeva Eugenia și Scevenels Dirk privind încasarea prejudiciului moral cauzat și a fost încasat de la inculpații Pîrău Tudor, Madan Vasile și Condrea Andrei câte 15.000 lei de la fiecare.

În rest, această acțiune a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. În fapt, instanța de fond pe baza probelor administrate la dosar a constatat că, la 20 februarie 2008, aproximativ pe la ora 23²⁰, Pîrău Tudor, Madan Vasile, Condrea Andrei și Sănduța Sergiu în urma înțelegerii prealabile, cu scopul comiterii unui atac tâlhăresc, repartizînd în prealabil rolurile între ei, fiind mascați, au pătruns în domiciliul cet. Marțeva Eugenia și Scevenels Dirk, situat în s. Mileștii-Mici, r-nul Ialoveni unde, aplicînd forța fizică și amenințînd părțile vătămate cu aplicarea violenței periculoase pentru viață, i-au imobilizat pe ultimii, după aceea le-au sustras bani în numerar în sumă de 26.000 lei, 900 euro, echivalent a 14.832 lei și bunuri materiale în sumă totală de 118.052 lei, cauzînd părților vătămate o pagubă materială în proporții deosebit de mari.

3. **Avocatul Mihail Conțescu** în numele inculpatului Condrea Andrei, a contestat cu apel sentința, solicitînd casarea acesteia, rejudecarea cauzei și adoptarea unei noi hotărîri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie încetat procesul penal în privința lui Condrea Andrei în conformitate cu art. art. 251, 275 alin. (1) pct.9) Cod de procedură penală sau în conformitate cu art. art. 22, 23 Cod penal, art. art. 275 alin. (1) pct.3), 498 Cod de procedură penală.

În motivarea apelului avocatul a invocat că, există circumstanțe ce impun încetarea procesului penal din motiv că ordonanțele de punere sub învinuire a lui Condrea Andrei sunt nule, în acțiunile lui Condrea Andrei nu au fost întrunite elementele infracțiunii imputate, instanța nu a analizat în sentință depozițiile expertului psihiatru și psiholog, eronat a calificat infracțiunea ca fiind deosebit de gravă și eronat a stabilit categoria penitenciarului de tip închis, pe cînd infracțiunea, prin neretroactivitatea art.16 Cod penal, în redacția Legii din 18.12.2008, este considerată gravă și categoria penitenciarului urma a fi stabilit de tip semiînchis, stabilind pedeapsa a cîte 10 ani fiecărui, instanța a ignorat criteriile generale de individualizare a pedepsei prin delimitarea acțiunilor și rolului fiecărui inculpat.

La fel, în cazul în care nu vor fi temeiuri de încetare a procesului, apărarea a solicitat, modificarea sentinței contestate, cu adoptarea unei decizii privind reîncadrarea acțiunilor lui Condrea Andrei în baza art. 352 alin. (3) Cod penal, cu stabilirea unei pedepse cu aplicarea art. 90 Cod penal, iar în caz de încadrare a acțiunilor în baza art. 188 Cod penal, aplicarea unei pedepse sub limita prevăzută de lege, cu suspendarea ei condiționată și modificarea tipului de penitenciar de la tip închis la tip semiînchis.

3.1. **Avocatul Ion Matușenco** în numele inculpatului Madan Vasile, a contestat cu apel sentința, solicitînd casarea acesteia cu adoptarea unei noi hotărîri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie încetat - procesul penal în privința lui Madan Vasile în conformitate cu art. art. 251, 275 alin. (1) pct. 9) Cod de procedură penală.

La fel, în cazul în care nu vor fi temeiuri de încetare a procesului, apărarea a solicitat modificarea sentinței contestate, cu adoptarea unei decizii privind reîncadrarea acțiunilor lui Madan Vasile în baza art. 323 Cod penal, cu stabilirea unei pedepse cu suspendarea condiționată a executării acesteia pe un termen de probă, iar în caz de încadrare a acțiunilor inculpatului în baza art. 188 Cod penal, aplicarea în privința lui Madan Vasile a unei pedepse sub limita prevăzută de lege, cu suspendarea executării ei condiționată și modificarea tipului de penitenciar de la tip închis la tip semiînchis.

3.2. **Avocatul Vladislav Ciobanu-Nițuleac** în numele inculpatului Pîrău Tudor, a contestat cu apel sentința, solicitînd casarea acesteia în latura penală, cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care lui Pîrău Tudor să-i fie aplicată o pedeapsă mai blîndă.

3.3. **Inculpatul Pîrău Tudor** a contestat cu apel sentința, solicitînd casarea acesteia în latura stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărîri, invocînd că prima instanță, la stabilirea pedepsei nu a ținut cont de faptul că dînsul a

recunoscut vina, bunurile au fost restituite părților vătămate, este de acord să achite prejudiciul cauzat părților vătămate, pentru prima dată a săvârșit o infracțiune.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2011, au fost admise, din alte motive apelurile avocaților și al inculpatului Pîrău T., casată sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărîre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care:

A fost încetat procesul penal în privința inculpaților Pîrău Tudor, Madan Vasile și Condrea Andrei intentat în baza art. 188 alin.(5) Cod penal, din motiv că există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

Acțiunea civilă a fost lăsată fără soluționare.

4.1 În motivarea deciziei sale, instanța de apel a menționat faptul că conform art. 275 alin.(1) pct.9) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar cea pornită nu poate fi efectuată și va fi încetată în cazul în care există alte circumstanțe prevăzute de lege care condiționează excluderea sau după caz, exclud urmărirea penală.

Conform Hotărîrii Curții Constituționale nr. 26 din 23 noiembrie 2010, art. 63 alin.(6) Cod de procedură penală a fost declarat neconstituțional.

La fel, Curtea a interpretat Constituția și alte prevederi ale Codului de procedură penală, ca art. 7 și 22 Cod de procedură penală, indicînd că aceste articole în coroborare cu CțEDO interziceau urmărirea, acuzarea sau pedepsirea persoanei de mai multe ori pentru aceeași faptă, în acest aspect, art. 63 alin.(6) Cod de procedură penală venea în contradicție cu art.7 și 22 Cod de procedură penală, cu Constituția Republicii Moldova și CțEDO.

Instanța de apel a ținut cont de interpretarea efectuată de Curtea Constituțională și anume: dacă pentru organul de urmărire penală sintagma „în cazul acumulării ulterioare a probelor suficiente” poate însemna continuarea urmăririi penale, pentru persoana suspectată aceasta înseamnă urmărirea penală repetată, ceea ce este contrar principiului „*non bis in idem*”, de aceea Curtea Constituțională a constatat că sintagma „în cazul acumulării ulterioare a probelor suficiente” încalcă dreptul de a nu fi urmărit sau judecat de mai multe ori pentru aceeași faptă, consacrat de art. 21 din Constituție, articol care obligă autoritățile publice competente să asigure persoanei suspectate de săvîrșirea unei infracțiuni toate garanțiile necesare apărării sale.”

În condițiile date, prin prisma art. 21 din Constituție, art.7 și 22 Cod de procedură penală, instanța de apel a conchis că inculpații nu mai puteau fi urmăriți de organul de urmărire penală, dat fiind faptul că calitatea procesuală de bănuit a încetat de drept, fapt confirmat prin materialele cauzei penale.

5. **Procurorul**, în temeiul pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar decizia instanței de apel, solicitînd casarea acesteia cu menținerea sentinței de condamnare a lui Pîrău Tudor, Madan Vasile și Condrea Andrei fără modificări, din motiv că apelurile au fost greșit admise.

În motivarea recursului său, procurorul a invocat că decizia instanței de apel de încetare a procesului penal în privința condamnaților nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de apel, la pronunțarea deciziei sale, nu a ținut cont de prevederile art. 417 alin.(1) pct. 8) Cod de procedură penală, de aceea decizia menționată este neîntemeiată și pasibilă casării din motiv că au fost greșit interpretate și aplicate prevederile legislației procesual-penale.

La fel, instanța de apel a făcut referire la art. 63 alin.(2) pct.1) Cod de procedură penală, conform căruia „*calitatea procesuală de bănuit pentru persoanele reținute nu*

poate dura mai mult de 72 de ore” și la art. 63 alin.(3) Cod de procedură penală, în conformitate cu care „la momentul expirării, după caz, a unui termen indicat în alin.(2) al aceluiași articol, organul de urmărire penală este obligat să elibereze bănuitul reținut sau să revoce, în modul stabilit de lege, măsura preventivă aplicată în privința lui, dispunând scoaterea de sub urmărire sau punerea lui sub învinuire”.

Recurentul a considerat o asemenea interpretare și aplicare a legii eronată și neîntemeiată din motiv că conform art. 63 alin.(2) pct.1) Cod de procedură penală, organul de urmărire penală nu este în drept să mențină în calitate de bănuit persoana reținută mai mult de 72 de ore, însă conform materialelor cauzei penale, la expirarea termenului de 72 de ore Pîrău Tudor, Madan Vasile și Condrea Andrei nu mai erau persoane reținute ci arestate preventiv ca bănuți.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 10 aprilie 2012, a fost admis recursul, casată decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

6.1. La adoptarea soluției date instanța de recurs a reținut că, instanța de apel la adoptarea deciziei a comis o eroare de drept.

Astfel, instanța de apel a stabilit că inculpații nu mai puteau fi urmăriți de către organul de urmărire penală dat fiind faptul că calitatea de bănuți a încetat de drept și nu exista o hotărîre de prelungire a calității de bănuți în privința inculpaților.

La fel, a fost menționat faptul că procesul penal în privința inculpaților urma a fi încetat din motiv că au fost încălcate prevederile legale care reglementează desfășurarea procesului penal care au atras nulitatea actelor procedurale.

Instanța de recurs a menționat că în decizia instanței de apel nu a fost specificat concret care act procedural este lovit de nulitate și nu au fost clar argumentate circumstanțele care exclud urmărirea penală în cauza dată.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2014, au fost admise parțial apelurile avocaților și al inculpatului Pîrău Tudor, în partea stabilirii pedepsei, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărîre prin care Madan Vasile, Condrea Andrei și Pîrău Tudor, au fost condamnați în baza art. 188 alin. (5) Cod penal, la cîte 9 ani închisoare fiecare, cu executarea în penitenciar de tip închis, în rest sentința a fost menținută.

7.1. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut că, prezența în acțiunile inculpaților Pîrău Tudor, Madan Vasile și Condrea Andrei, atât a elementelor care caracterizează latura obiectivă a infracțiunii de tâlhărie, cât și a celor care caracterizează latura subiectivă a acestei infracțiuni a fost dovedită inclusiv și prin materialele cauzei acumulate în cadrul urmăririi penale și examinate în procesul cercetării judecătorești și suplimentar la cererea părților în cadrul ședinței instanței de apel și anume:

- plîngerea depusă de către partea vătămată Marțeva E., (f.d. 18 Vol.I);
- procesul-verbal de cercetare la fața locului din 21.02.2008, cu planșa fotografică, conform căruia s-a stabilit că părțile vătămate au fost supuse unui atac tâlhăresc cu sustragerea și deteriorarea bunurilor care le aparțineau, (f.d. 21-43, Vol.I);
- procesul-verbal de ridicare, de la Antonciuc V. a bunurilor sustrase transmise spre păstrare de către inculpatul Condrea A., cu planșă fotografică (f.d. 120, 122-124, Vol.I);
- procesul verbal de percheziție la domiciliu lui Sănduță S. unde au fost ridicate un pistol model „Kevin”, care aparține părții vătămate și alte bunuri sustrase, cu planșă fotografică (f.d. 142-157, Vol.I);

- procesul-verbal de percheziție la domiciliul lui Madan V. cu planșa fotografică anexată, de unde au fost ridicate o pereche de mănuși și un „scotch”, (f.d. 162-168, Vol.I);

- procesul-verbal de percheziție potrivit căruia la domiciliu lui Pîrău T. au fost ridicate 2 parfumuri, care au fost sustrate de la domiciliu părților vătămate, cu planșă fotografică anexată (f.d. 179-182, Vol.I);

- procesele-verbale de recunoaștere a persoanei, potrivit cărora Marțeva E. și Scevenels Dirk l-au recunoscut pe Sănduță S. ca participant la atacul tâlhăresc (f.d. 189-192, Vol.I);

- procesul-verbal de verificare a declarațiilor inculpatului Pîrău T. la fața locului și planșa fotografică anexată, potrivit căruia ultimul în detalii a indicat locul de unde au supravegheat casa părții vătămate, cât și modul pe unde și cum au pătruns împreună cu complicități în domiciliu victimei (f.d. 241-247, Vol.I);

- procesul-verbal de cercetare la fața locului din 14.03.2008, potrivit căruia au fost ridicate cagulele aruncate de inculpați în fântână (f.d.248-252, Vol.I);

- procesul-verbal de ridicare din 15.03.2008, potrivit căruia la domiciliu lui Madan V. au fost ridicate în prezența acestuia bijuterii de aur, parfumuri și alte bunuri sustrate de la părțile vătămate, care erau îngropate la tulpina unui copac, (f.d.29-32, Vol.II);

- raporturile de expertiză medico-legale de examinare a părților vătămate Marțeva E. și Scevenels Dirk, conform cărora ambilor le-au fost cauzate leziuni corporale fără cauzarea prejudiciului sănătății în timpul atacului tâlhăresc (f.d.80,92, Vol.II);

- raportul de expertiză psihiatrică legală staționară nr.50s-2008 din 15.07.2008, potrivit căruia Madan V. în perioada comiterii infracțiunii, tulburări psihice de intensitate psihotică nu a manifestat, a acționat cu discernământ, avînd capacitatea de prevedere și deliberare a acțiunilor sale păstrată, deci, este responsabil de fapta comisă (f.d. 213-214, Vol.II);

- raportul de expertiză psihiatrică legală staționară nr.51s-2008 din 01.07.2008, potrivit căruia Condrea A. în perioada comiterii infracțiunii, tulburări psihice de intensitate psihotică nu a manifestat, a acționat cu discernământ, avînd capacitatea de prevedere și deliberare a acțiunilor sale păstrată, deci, este responsabil de fapta comisă (f.d.226-227, Vol.II);

- raportul de expertiză psihiatrică legală ambulatorie nr.390a-2008 din 01.08.2008, potrivit căruia Condrea A. în perioada comiterii infracțiunii, careva dereglări psihice temporare sau pasagere nu a manifestat, avea păstrată capacitatea de prevedere și deliberare a acțiunilor sale, este responsabil de fapta comisă (f.d.238-239, Vol.II).

Instanța de apel a constatat că probele sunt pertinente, concludente și veridice, iar în ansamblu coroborează între ele, se completează unele pe altele, nu trezesc nici o îndoială și dovedesc cert că Pîrău Tudor, Madan Vasile și Condrea Andrei au comis un atac tâlhăresc săvîrșit asupra a două persoane în scopul sustragerii bunurilor, însoțit de violență periculoasă pentru viața și sănătatea părților vătămate, acțiuni comise de două sau mai multe persoane prin pătrunderea în locuință, cu aplicarea armei de foc, cu cauzarea prejudiciului în proporții deosebit de mari.

7.2. Instanța de apel a reținut că, Madan Vasile și Condrea Andrei au fost reținuți pentru 72 ore la 13 martie 2008 (f.d. 18, 49, vol. II), însă, procurorul, ulterior, constatînd necesitatea de a alege în privința bănuiților măsura preventivă - arestarea preventivă, pînă la expirarea termenului de reținere de 72 ore a înaintat demersuri judecătorului de instrucție privind alegerea măsurii preventive.

Astfel, în urma examinării demersurilor, judecătorul de instrucție a eliberat în privința bănușilor Madan Vasile și Condrea Andrei, mandate de arestare pe un termen de 10 zile (f.d. 35-36, și respectiv 65-66, Vol.II), rezultând că, calitatea de bănuș nu a încetat, iar invocarea prevederilor art. 63 alin.(2) pct. 1) Cod de procedură penală, nu se referă la cazul examinat.

Instanța de apel a menționat că, în cazul în care în privința persoanei reținute, până la expirarea termenului de 72 de ore, a fost aplicat arestul, menținerea în calitate de bănuș a persoanei este posibilă până la 10 zile, respectiv, constatându-se că procurorul, înaintând învinuirea lui Madan Vasile la 22.03.2008 (f.d. 37-38, Vol.II) și lui Condrea Andrei la 21.03.2008 (f.d. 70-71, Vol.II) s-a încadrat în termen legal, de 10 zile.

Instanța de apel a reținut că, art.63 alin.(5) Cod de procedură penală, prevede expres momentul încetării calității de bănuș și anume, calitatea de bănuș încetează din momentul eliberării reținutului, revocării măsurii preventive aplicate în privința lui ori, după caz, anulării ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuș și scoaterii lui de sub urmărire, sau din momentul emiterii de către organul de urmărire penală a ordonanței de punere sub învinuire.

La caz, bănușii Madan Vasile și Condrea Andrei nu au fost eliberați, ci arestați și prin urmare, calitatea lor de bănuș nu putea înceta la expirarea termenului de 72 de ore, dar la momentul punerii sub învinuire a arestaților, în interiorul termenului de 10 zile, astfel, ordonanțele de punere sub învinuire din 22.03.2008 în privința lui Madan Vasile și din 21.03.2008 în privința lui Condrea Andrei au fost emise cu respectarea termenelor procedurale, fiind legale.

Instanța de recurs a conchis că prima instanță corect a apreciat critic declarațiile inculpaților depuse în ședința de judecată, punând la baza condamnării declarațiile inculpaților Madan Vasile, Condrea Andrei și Pîrău Tudor depuse în cadrul urmăririi penale, potrivit cărora aceștia au recunoscut vinovăția integral, declarațiile acestora fiind identice, coroborează între ele și corespund întocmai cu declarațiile părților vătămate privind circumstanțele în care s-a comis atacul tâlhăresc și rolul fiecărui inculpat la comiterea infracțiunii.

S-a reținut și faptul că, la depunerea declarațiilor în cadrul urmăririi penale inculpații Madan Vasile, Condrea Andrei și Pîrău Tudor au fost asistați de avocați, conținutul actelor procesuale fiind semnate de aceștia, cât și de avocați.

Astfel, instanța de apel a stabilit că inculpații au arătat în detalii că la comiterea infracțiunii Condrea era înarmat cu un cușit, Sănduță cu un pistol, Pîrău cu o rană metalică, iar Madan cu o bătă metalică, toți fiind mascați cu cagule pe cap și mănuși pe mâini, repartizând concret rolul și responsabilitatea fiecărui inculpat în momentul comiterii infracțiunii privind imobilizarea părților vătămate, sustragerea bunurilor și partajarea ulterioară a acestora între ei.

Instanța de apel a apreciat critic argumentul inculpaților și susținut de avocați precum că motivul pentru care inculpații și-au schimbat declarațiile este maltratarea lor în cadrul urmăririi penale, or, după cum rezultă din conținutul proceselor-verbale, audierea inculpaților a avut loc în prezența apărătorilor, partea apărării neindicând la un presupus rău tratament nici ulterior audierii și nici în momentul prezentării spre cunoștință a materialelor cauzei.

Cu atât mai mult, pe baza acestor depoziții ale inculpaților s-a efectuat un control în conformitate cu prevederile art.274 Cod de procedură penală și s-a stabilit că afirmațiile inculpaților nu s-au confirmat, fiind adoptată ordonanța de refuz în pornirea urmăririi penale pe faptul maltratării inculpaților Madan Vasile, Condrea Andrei, Pîrău Tudor, (f.d. 12-14, Vol.VI), care la moment produce efecte juridice.

În acest sens, instanța de apel a preluat concluzia instanței de fond și a menționat că, anume declarațiile inculpaților Madan Vasile, Condrea Andrei și Pîrău Tudor din cadrul urmăririi penale și-au găsit confirmarea pe parcursul cercetării judecătorești din care rezultă că atacul tâlhăresc asupra părților vătămate a fost elaborat și condus de către Sănduță Sergiu, care din timp a identificat domiciliu părților vătămate, au efectuat supravegheri cu scopul identificării persoanelor care locuiesc în casă, deoarece urmau să comită atacul tâlhăresc în momentul când stăpânii erau acasă.

Instanța de apel a reținut ca neîntemeiate argumentele avocatului Mihail Conțescu privind încetarea procesului penal în privința lui Condrea Andrei pe motiv că lipsește unul din elementele constitutive ale infracțiunii, și anume subiectul infracțiunii, deoarece în momentul comiterii infracțiunii acesta s-a aflat în stare de iresponsabilitate, concluzie reținută de către expertul psiholog Margareta Tabuncic care a indicat că la Condrea Andrei se constată retard mintal ușor, iar la momentul comiterii infracțiunii nu putea să-și dirijeze acțiunile sale, or, explicația făcută în cadrul instanței de fond de către expertul Cara Elena care a menționat că necăfînd la concluzia specialistului psiholog Tabuncic M., Condrea A. la momentul comiterii infracțiunii avea capacitate de prevedere și deliberare a acțiunilor sale și din punct de vedere psihiatric este persoană responsabilă și nu necesită tratament prin constrângere, doar se recomandă să fie luat la evidența psihiatrului ca persoană ce suferă de retardare mintală ușoară care nu face parte din bolile ce se referă la starea de iresponsabilitate, doar retardul mintal sever se include în lista bolilor ce se referă la starea de iresponsabilitate, starea de responsabilitate a persoanei o stabilesc psihiatrii experți.

La fel, instanța de apel a respins ca nefondată cererea avocatului Mihail Conțescu de modificare a încadrării juridice a acțiunilor inculpatului Condrea Andrei, în sensul reținerii în sarcina acestuia a acțiunilor de samavolnicie, deoarece incontestabil a fost dovedit prin probatoriul administrat și cercetat în instanțele de judecată că în acțiunile inculpaților persistă scopul de cupiditate și nici de cum aceștia nu au acționat în vederea exercitării unui drept legitim în mod arbitrar sau în stare de extremă necesitate și prin constrângere fizică și psihică.

Instanța de apel a apreciat critic și declarațiile martorului Ion Bogdan, care a declarat că în ziua comiterii actelor infracționale, Madan Vasile era la domiciliu, or martorul apărării nu se poate bucura de credibilitate deoarece se află în relații amicale cu inculpatul Madan Vasile, urmărind scopul ușurării situație în care s-a pomenit inculpatul, or, fiind constatate și contradicții între declarațiile martorului Ion Bogdan și ale inculpatului Madan Vasile.

Instanța de apel a reținut că, prima instanță a analizat amănunțit întreaga probațiune atît din partea acuzării, cît și apărării și a arătat expres și explicit motivele pentru care argumentele inculpaților și susținute de avocați nu sunt justificate, concluzionând în sensul înlăturării acestora.

Astfel că, solicitarea avocatului Ion Matusenco privind reîncadrarea acțiunilor inculpatului Madan Vasile în baza art. 323 Cod penal, în sensul că inculpatul a favorizat comiterea infracțiunii de alți complici nu poate fi admisă, o dată ce s-a demonstrat prin probe că Madan Vasile a participat nemijlocit la comiterea infracțiunii.

Instanța de apel a constatat că instanța de fond întemeiat din volumul de învinuire a inculpaților Madan Vasile, Condrea Andrei și Pîrău Tudor, pe episodul tâlhăriei, a exclus sustragerea de la părțile vătămate a unui set de bijuterii din aur, unui colier cu perle și diamant, o brățară și o pereche de cercei cu perlă și diamant în sumă de 8241 lei, un set din aur - cercei, brățări și lăntișor cu costul de 4944 lei, alt set din aur compus din lăntișor și brățară cu costul de 4944 lei, o brățară din aur cu prețul de 1648

lei, o brățară din aur cu inscripția „Laura” cu costul 824 lei, un lăntișor din aur, costul 1500 lei, un inel din aur rusesc, costul 1000 lei, o brățară din aur cu prețul 329 lei, altă brățară din aur cu costul 824 lei, un lăntișor din aur cu medalion costul 1236 lei, un lăntișor din aur costul 164 lei, o pereche de cercei costul 164 lei, deoarece în cadrul urmăririi penale și examinării judecătorești aceste bijuterii din aur nu au fost evaluate pentru a fi stabilită proba și costul lor conform unui raport de expertiză merceologică.

Respectiv, neefectuarea unei expertize merceologice pentru stabilirea costului acestor bunuri pe motivul ignorării organului de urmărire penală, cât și din cauza refuzului avocaților, fapt confirmat de către partea vătămată Dirk Scevenels în cadrul ședinței instanței de apel, instanța de fond întemeiat a interpretat în favoarea inculpaților, deoarece dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate de instanță, urmează a fi interpretate în favoarea inculpaților.

Instanța de apel a menționat că, art. 188 alin. (5) Cod penal prevede pedeapsa cu închisoare de la 10 la 15 ani (redacția Legii din 18.12.2008) și potrivit art. 16 alin. (5) Cod penal se consideră a fi deosebit de gravă, iar în cazul condamnării persoanei pentru comiterea infracțiunii deosebit de grave, aceasta va executa pedeapsa în penitenciar de tip închis, conform art. 72 alin. (4) Cod penal.

8. Avocatul Mihail Conțescu în numele inculpatului Condrea Andrei, în temeiul pct. pct. 6), 8), 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar decizia instanței de apel, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și adoptarea unei noi hotărâri, prin care să fie încetat procesul penal în privința lui Condrea Andrei în conformitate cu art. art. 251, 275 alin. (1) pct.9) Cod de procedură penală sau în conformitate cu art. art. 22, 23 Cod penal, art. art. 275 alin. (1) pct.3) și art. 498 Cod de procedură penală, pentru comiterea infracțiunii în stare de iresponsabilitate și întreprinderea măsurilor pentru luarea acestuia la evidență.

La fel solicită, în cazul în care nu vor fi temeiuri de încetare a procesului penal, să fie rejudecată cu adoptarea unei noi hotărâri prin care să fie reîncadrate acțiunile lui Condrea Andrei în baza art. 352 alin. (3) Cod penal, cu stabilirea unei pedepse condiționate, iar în caz de încadrare a acțiunilor în baza art. 188 Cod penal, aplicarea unei pedepse sub limita prevăzută de lege, cu suspendarea ei condiționată și modificarea tipului de penitenciar de la tip închis la tip semiînchis.

În motivarea apelului avocatul a invocat că, există circumstanțe ce impun încetarea procesului penal deoarece, Condrea Andrei la momentul comiterii infracțiunii se afla în stare de iresponsabilitate și nu poate fi supus răspunderii și pedepsei penale, ordonanțele de punere sub învinuire a lui Condrea Andrei sunt nule, instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în apel, or inculpatul nu poate fi urmărit de două ori pentru aceeași faptă, la fel, instanța de apel eronat a calificat infracțiunea ca fiind deosebit de gravă și eronat a stabilit categoria penitenciarului de tip închis, pe când infracțiunea, prin neretroactivitatea art. 16 Cod penal, în redacția Legii din 18.12.2008, este considerată gravă și categoria penitenciarului urma a fi stabilit de tip semiînchis, greșit instanța de apel a interpretat indicațiile și constatările instanței de recurs, nu s-a expus argumentat asupra concluziilor experților și specialiștilor.

8.1. Avocatul Ion Matusenco în numele inculpatului Madan Vasile, în temeiul pct. pct. 5), 6), 12) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar și supliment la acesta, decizia instanței de apel, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunile inculpatului să fie reîncadrate în prevederile art. 323 Cod penal.

În motivarea recursului avocatul a indicat că, instanța de apel la adoptarea deciziei nu a ținut cont de principiul *non bis in idem*, acțiunile lui Madan Vasile nu întrunesc

elementele infracțiunii prevăzute de art. 188 alin. (5) Cod penal, dînsul nici nu a participat la comiterea infracțiunii imputate, în cadrul urmăririi penale a fost maltratată de colaboratorii poliției pentru a da declarații, ordonanța de punere sub învinuire inițial nu a fost semnată de către procuror, în continuare toate actele efectuate sunt nule, corpurile delictive nu au fost examinate fiind restituite părților vătămate, nu a fost efectuată expertiza merceologică, acuzarea a stabilit costurile bunurilor sustrase punînd calificativul actelor infracționale doar din declarațiile părților vătămate, acțiunea de urmărire penală a fost efectuată în afara termenului, iar instanțele nu s-au expus asupra acestor fapte.

8.2. Avocatul Ciobanu-Nițuleac Vladislav în numele inculpatului Pîrău Tudor, în temeiul pct. pct. 6), 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar decizia instanței de apel, solicitînd casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărîri, prin care lui Pîrău Tudor să îi fie stabilită o pedeapsă mai blîndă și schimbarea penitenciarului de tip închis în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea recursului avocatul a invocat că, instanța de apel eronat a calificat infracțiunea ca fiind deosebit de gravă și eronat a stabilit categoria penitenciarului de tip închis, pe cînd infracțiunea, prin neretroactivitatea art.16 Cod penal, în redacția Legii din 18.12.2008, este considerată gravă și categoria penitenciarului urma a fi stabilit de tip semiînchis, nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, eronat a interpretat indicațiile și constatările instanței de recurs.

9. Procurorul, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință privind opinia sa asupra recursurilor declarate menționînd că, acestea urmează a fi respinse, deoarece motivele invocate au fost obiectul judecării în instanța de apel, care respectînd prevederile art. 414 alin. (3) Cod de procedură penală, s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, just respingîndu-le.

9.1. Avocatul Mihail Conțescu, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință privind opinia sa asupra recursurilor declarate de avocații Ciobanu-Nițuleac Vladislav și Matușenco Ion, menționînd că, acestea corespund cerințelor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală, iar decizia instanței de apel reprezintă o plagiere a concluziilor instanței de fond.

10. Judecînd recursurile ordinare declarate, în baza materialelor cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acestea urmează a fi respinse din următoarele considerente.

Potrivit recursurilor, avocații invocă ca temeiuri de casare a deciziei instanței de apel art.427 alin.(1) pct. pct. 5), 6), 8), 10), 12) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara o eroare de drept comisă de instanțele de fond și de apel, în cazul în care cauza a fost judecată fără citirea legală a unei părți, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, sau nu au fost întrunite elementele infracțiunii, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, faptei săvîrșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Analizînd aceste temeiuri în raport cu motivele invocate în recursuri, Colegiul penal lărgit constată că nici unul din ele nu și-au găsit confirmarea la examinarea recursurilor declarate, lipsind temeiuri de implicare a instanței de recurs în sensul casării hotărîrilor judecătorești.

Astfel, sub aspectul situației de „*neîntrunire a elementelor infracțiunii*”, se înțeleg acele cazuri cînd s-a produs condamnarea persoanei, însă acțiunile acesteia nu întrunesc

elementele constitutive ale infracțiunii respective (persoana nu este subiect al acestei infracțiuni, lipsește latura obiectivă sau subiectivă, sau legătura cauzală dintre acestea).

Colegiul constată că instanța de fond și de apel, în conformitate cu prevederile art.101 Cod de procedură penală, au examinat complet și obiectiv probele administrate la dosar, verificându-le sub aspectul pertinentei și concludenței, atât pe cele obținute în procesul urmăririi penale, cât și în cadrul ședințelor de judecată, fapt ce face ca concluzia despre vinovăția lui Condrea Andrei, Madan Vasile și Pîrău Tudor în baza art. 188 alin.(5) Cod penal, să fie justă și întemeiată.

Prin urmare, argumentele avocatului Mihail Conțescu, precum că în acțiunile inculpatului Condrea Andrei lipsesc elementele infracțiunii imputate, și anume subiectul infracțiunii deoarece în momentul comiterii infracțiunii acesta s-a aflat în stare de iresponsabilitate, sunt neîntemeiate și contravin materialelor cauzei, or, instanța de apel a stabilit că potrivit declarațiilor date în cadrul instanței de fond de către expertul Cara Elena, care a menționat că necătînd la concluzia specialistului psiholog Tabuncic M., Condrea A. la momentul comiterii infracțiunii avea capacitate de prevedere și deliberare a acțiunilor sale și din punct de vedere psihiatric este persoană responsabilă și nu necesită tratament prin constrângere, doar se recomandă să fie luat la evidența psihiatrului ca persoană ce suferă de retardare mintală ușoară care nu face parte din bolile ce se referă la starea de iresponsabilitate, doar retardul mintal sever se include în lista bolilor ce se referă la starea de iresponsabilitate, starea de responsabilitate a persoanei o stabilesc psihiatrii experți.

Instanța de apel nu a avut temei de a pune la dubii declarațiile expertului or, acesta a fost preîntâmpinat de răspunderea penală în cazul prezentării unor declarații false, conform art. 312 Cod penal.

Instanța de apel corect a apreciat actele cauzei și a respins argumentele avocaților Mihail Conțescu și Ion Matusenco privind încetarea procesului pentru încălcarea principiului *non bis in idem*, or potrivit art.63 alin.(5) Cod de procedură penală, calitatea de bănuit încetează din momentul eliberării reținutului, revocării măsurii preventive aplicate în privința lui ori, după caz, anulării ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuit și scoaterii lui de sub urmărire, sau din momentul emiterii de către organul de urmărire penală a ordonanței de punere sub învinuire.

Din materialele cauzei rezultă că, bănuiții Madan Vasile și Condrea Andrei nu au fost eliberați, ci arestați și prin urmare, calitatea lor ca bănuiți nu putea înceta la expirarea termenului de 72 de ore, dar la momentul punerii sub învinuire a arestaților, în interiorul termenului de 10 zile, astfel, ordonanțele de punere sub învinuire din 22.03.2008 în privința lui Madan Vasile și din 21.03.2008 în privința lui Condrea Andrei au fost emise cu respectarea termenelor procedurale, fiind legale.

Colegiul reține ca neîntemeiat argumentul invocat de avocatul Ion Matusenco în recurs, precum că instanța de apel a examinat cauza fără citarea legală a unei părți sau care legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate, or, instanța de apel a întreprins toate măsurile pentru a asigura prezența inculpaților Pîrău Tudor, Madan Vasile și Condrea Andrei în ședința de judecată, iar în baza probelor verosimile prezentate de către procuror s-a constatat că inculpații s-au eschivat de la prezentarea în ședința de judecată, aceștia fiind anunțați în căutare.

Prin urmare, trimiterea recurentului la art.427 alin.(1) pct.5) Cod de procedură penală nu poate fi reținută, deoarece din materialele cauzei rezultă că judecarea cauzei a avut loc cu citarea legală a tuturor participanților la proces, inclusiv și a inculpaților.

La fel, din textul deciziei, și anume din partea descriptivă, rezultă că instanța de apel și-a argumentat motivat soluția, și a indicat din care considerente a admis probele aduse de acuzare, și le-a respins pe cele ale apărării, soluție expusă detaliat la **pct.7** al prezentei decizii, cât și în decizia instanței de apel (f.d.49-69, Vol.IX), pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin și a cărei reluare nu se mai impune.

Instanța de recurs a reținut ca fiind neîntemeiate argumentele avocaților Mihail Conțescu, Ion Matusenco și Vladislav Ciobanu-Nițuleac, precum că instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în apel, or, decizia instanței de apel cuprinde fondul apelurilor și temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea acestora, precum și motivele adoptării soluției, ceea ce se încadrează în prevederile art.417 Cod de procedură penală.

La fel, Colegiul penal lărgit menționează că, aprecierea probelor ține de examinarea cauzei în fapt și în drept fie în instanța de fond, fie în instanța de apel, și dezacordul unei părți în acest sens nu echivalează cu o eroare ce ar da temei de casare a unei hotărâri de condamnare sau de achitare. Totodată, Colegiul constată că recurenții invocă în recursuri aceleași argumente ca și în apeluri, asupra cărora instanța de apel deja s-a expus motivat și detaliat, soluție expusă la **pct.7** al prezentei decizii, iar concluziile instanțelor de fond privind vinovăția inculpaților, în opinia instanței de recurs, este justă și întemeiată.

Instanța de recurs menționează că, în conformitate cu prevederile art. 75 Cod penal, prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte.

Totodată, legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

La fel, Colegiul menționează că pedeapsa aplicată persoanei recunoscute vinovate trebuie să fie echitabilă, legală și corect individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii și pedepsei penale, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

Instanța de judecată trebuie să se conducă de limitele de pedepse stabilite de sistemul dreptului penal, care sunt relativ determinate. Aceste pedepse sunt: minimum și maximum prevăzut de fiecare infracțiune în textul incriminator.

Pedeapsa penală, potrivit art. 61 Cod penal, este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului, care are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea acestuia, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni din partea condamnaților, cât și a altor persoane.

Or, ca măsură de constrângere, pedeapsa are pe lângă scopul său represiv și o finalitate de exemplaritate, în ce privește comportamentul făptuitorului.

Din decizia instanței de apel se constată că, la stabilirea și aplicarea pedepsei, instanța de apel a ținut cont de scopul și criteriile de individualizare a acesteia, prevăzute de art. 7, 61 și 75 Cod penal.

Având în vedere cumulul de împrejurări, Colegiul penal lărgit conchide că, pedeapsa închisorii în limitele aplicate inculpaților Condrea Andrei, Madan Vasile și Pîrău Tudor de către instanța de apel (9 ani închisoare pentru fiecare, în temeiul art. 84

Cod penal), este stabilită corespunzător gravității faptei, în raport cu pericolul social, atitudinea inculpaților față de cele comise, precum și luând în considerație, circumstanțele atenuante stabilite.

Potrivit recursului, avocații Mihail Conțescu și Vladislav Ciobanu-Nițuleac critică măsura de pedeapsă aplicată, ca fiind una prea aspră, astfel, în opinia acestora, s-a comis o eroare de drept, însă, după cum s-a specificat mai sus, eroarea stipulată în pct. 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, nu este prezentă în cauză, deoarece instanța de apel a făcut o individualizare a pedepsei în concordanță cu prevederile legii.

Instanța de recurs menționează că, potrivit art. 16 alin. (5) Cod penal, pedeapsa prevăzută de art. 188 alin. (5) Cod penal, închisoare de la 10 la 15 ani (redacția Legii din 18.12.2008), se consideră a fi deosebit de gravă, iar în cazul condamnării persoanei pentru comiterea infracțiunii deosebit de grave, aceasta va executa pedeapsa în penitenciar de tip închis, conform art. 72 alin. (4) Cod penal.

Instanța de recurs remarcă, că pentru a stabili incidența temeiului de casare invocat de avocații Mihail Conțescu și Ion Matusenco, și anume - *faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită*, e necesar de a ține cont de fapta săvârșită și cum aceasta a fost stabilită de către prima instanță și cea de apel, și dacă această faptă a fost încadrată în norma penală corectă, iar dacă fapta s-a încadrat într-o altă normă penală, rezultă că acesteia i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Analizând lucrările dosarului rezultă, că instanțele de fond și de apel, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, au examinat complet și obiectiv probele administrate, în speța dată, verificându-le sub toate aspectele în mod obiectiv din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

Totodată, Colegiul penal lărgit consideră, că soluția adoptată de instanța de apel, este pe deplin confirmată prin ansamblul de probe expuse și analizat în hotărârile contestate și enunțat în **pct. 7.** al prezentei decizii. Probatoriul administrat coroborează în ansamblu și confirmă vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate, și în opinia instanței de recurs, corect a fost încadrată în baza art. art. 188 alin. (5) Cod penal – *tîlhăria, adică atacul săvârșit asupra unei persoane în scopul sustragerii bunurilor, însoțit de violență periculoasă pentru viața sau sănătatea persoanei agresate ori de amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe, săvârșit în proporții deosebit de mari.*

La capitolul dat, instanța de recurs evidențiază, că pentru a încadra acțiunile inculpatului în baza art. 188 Cod penal, potrivit doctrinei juridice este necesar să fie prezente următoarele elemente ce formează și latura obiectivă a infracțiunii date și anume: *1) acțiunea principală care se exprimă în sustragere (sub forma infracțiunii fapt tentant); acțiune adiacentă, care constă în atacul săvârșit asupra unei persoane, atac însoțit în mod alternativ de: a) violență periculoasă pentru viața sau sănătatea persoanei agresate; b) amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe.*

În acest context, Colegiul reține, probele administrate în cauză fac dovada vinovăției inculpaților Madan Vasile, Condrea Andrei și Pîrău Tudor în comiterea atacului tâlhăresc mai presus de orice dubiu, soluția de condamnare a inculpaților se bazează pe probe certe, neechivoce, iar apărarea formulată de avocați nu este fondată și în nici un caz nu poate determina adoptarea unei soluții contrare celei pronunțate de instanța de apel.

Subsidiar, Colegiul penal lărgit cu referire la argumentele avocatului I. Matusenco privind maltratarea inculpatului Madan V., reiterează concluzia instanței de apel, care a apreciat critic argumentul inculpaților precum că motivul pentru care inculpații și-au schimbat declarațiile este maltratarea lor în cadrul urmăririi penale, or, după cum rezultă

din conținutul proceselor-verbale, audierea inculpaților a avut loc în prezența apărătorilor, partea apărării neindicând la un presupus rău tratament nici ulterior audierii și nici în momentul prezentării spre cunoștință a materialelor cauzei.

Cu atât mai mult, pe baza acestor depoziții ale inculpaților s-a efectuat un control în conformitate cu prevederile art. 274 Cod de procedură penală și s-a stabilit că, afirmațiile inculpaților nu s-au confirmat, fiind adoptată ordonanța de refuz în pornirea urmăririi penale din 29.12.2009 pe faptul maltratării inculpaților Madan Vasile, Condrea Andrei și Pîrau Tudor (f.d. 12-14 vol. VI).

În acest context, Colegiul penal lărgit conchide că, la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța de apel a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art.414-419 Cod de procedură penală și a pronunțat o hotărîre motivată și întemeiată, astfel că nu există temei legal pentru admiterea recursurilor ordinare declarate de avocații Mihail Conțescu, Ion Matusenco și Vladislav Ciobanu-Nițuleac, potrivit legii, se dispune inadmisibilitatea acestora, fiind vădit neîntemeiate.

11. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Respinge, ca inadmisibile, recursurile ordinare declarate de avocații Mihail Conțescu în numele inculpatului Condrea Andrei, Ion Matusenco în numele inculpatului Madan Vasile și Vladislav Ciobanu-Nițuleac în numele inculpatului Pîrau Tudor, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2014, în cauza penală în privința lui *Pîrau Tudor Vasile, Madan Vasile Alexandru și Condrea Andrei Grigore*, cu menținerea hotărîrii atacate.

Decizia este irevocabilă, publicată la 31 decembrie 2014.

Președinte	Constantin Alerguș
Judecători	Petru Moraru
	Nadejda Toma
	Ion Guzun
	Maria Ghervas